

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

JAK NA MARATON PRO SKAUTY

**MANUÁL PRO SKAUTY, KTEŘÍ CHTĚJÍ POŘÁDAT MARATON
PSANÍ DOPISŮ**

Obsah

Úvod.....	2
Jak zakomponovat Maraton do skautského setkání, základní kroky k pořádání Maratonu.....	3
Aktivita 1: Brainstorming před akcí.....	4
Aktivita 2: Oslovování účastníků	6
Aktivita 3: Plakáty osobností	8
Aktivita 4: Lidé v ohrožení	9
Aktivita 5: Když tě zavrou za oblečení.....	10
Aktivita 6: Podpořte Yasaman dopisem a fotkou nebo videem	13
Přílohy	16

Úvod

Dostává se k Vám manuál, jehož cílem je usnadnit skautům realizaci Maratonu psaní dopisů a začleňovat lidská práva do skautských aktivit. Obsahuje šest aktivit, které skauty hravou formou seznámí s tématy lidských práv, umožní jim rozvíjet tvůrčí schopnosti a uvědomit si důležitosti solidarity projevované obětem bezpráví po celém světě. Aktivita 1 a 2 seznamují skauty s Maratonem a připravují je na organizaci vlastní akce. Aktivita 3 – 6 se věnují vybraným případům více do hloubky a seznamují skauty s různými aspekty porušování lidských práv ve světě. Podpůrné materiály naleznete v přílohách na konci dokumentu nebo na webu maraton.amnesty.cz

Manuál vychází z materiálů připravených českou Amnesty International a zahraničními sekcemi. Jednotlivé aktivity by pro Vás měly být především inspirací – můžete je realizovat tak, jak jsou popsány, nebo si vybrat jen některé části, případně si je upravit podle vlastní potřeby.

Děkujeme, že máte chuť se do Maratonu zapojit a začlenit lidskoprávní témata do svého programu. Přejeme Vám v tomto úsilí hodně zdaru a věříme, že se nám společnými silami podaří sesbírat co nejvíce dopisů a změnit tak životy nespravedlivě vězněným a perzekvovaným lidem.

„Maraton“ je největší mezinárodní akce na podporu nespravedlivě vězněných, pronásledovaných nebo utlačovaných lidí. Amnesty International ji pořádá každým rokem po celém světě okolo **10. prosince (Mezinárodní den lidských práv)**. Cílem je společně rukou napsat a odeslat co nejvíc **dopisů s výzvami** vládám či úřadům příslušných zemí a upozornit tak na porušování práv konkrétních lidí. Přímou obětí bezpráví je možné psát **dopisy solidarity** a vyjádřit jim tak podporu.

Výsledky bývají vidět okamžitě. Už v průběhu akce jsou **lidé osvobozováni z vězení, nečinné úřady začínají jednat, špatné zákony se mění nebo ruší**. Ne ve všech případech se podaří dosáhnout toho, co požadujeme. Jedno však mají napsané dopisy společné: znamenají obrovskou podporu pro oběti bezpráví a jejich blízké. Jsou pro ně nadějí a důkazem, že jejich utrpení není zbytečné.

Maraton se dá výborně zakomponovat do skautských aktivit

Program družinové či vánoční schůzky:

Můžete si vybrat jeden z případů a ten zakomponovat do programu Vaší schůzky. V jejím průběhu seznámíte členy družiny s případem, zahrajete si hry, které se k tématu vztahují a na závěr napíšete dopisy.

Již připravované prosincové akce:

Maraton můžete připojit k některé z Vašich již připravovaných akcí. Vyberte si například jeden případ a na akci pište dopisy.

ZÁKLADNÍ KROKY K USPOŘÁDÁNÍ MARATONU

KROK 1: Přihlaste vaše psaní dopisů na Maratonském webu

Ať už se do Maratonu zapojíte tak, že napíšete jeden dopis, nebo tak, že uspořádáte dopisovou akci pro své přátele, rodinu či veřejnost, v obou případech je nejprve potřeba se přihlásit na kampaňovém webu <https://maraton.amnesty.cz>. Přihlásíte se tím, že kliknete na tlačítko „*Chci psát dopisy*“ nebo „*Chci uspořádat dopisovou akci*“. Díky přihlášení získáte přístup ke všem potřebným materiálům a adresám. Zároveň se Vám vytvoří i osobní „Profil pořadatele Maratonu psaní dopisů“.

KROK 2: Stáhněte si materiály pro psaní dopisů / pořádání dopisové akce

Na vašem „Profilu pořadatele“ si stáhněte „Informační karty k případům“ a „Vzorové dopisy“. V informačních kartách si můžete přečíst příběhy lidí, za které píšeme dopisy. Protože se každým rokem zapojuje více a více skautů, připravili jsme speciální „Skautský manuál“ s tipy na doplňkové vzdělávací aktivity. Na profilu najdete i propagační letáky, plakáty a videa.

KROK 3: Řekněte nám, kdy a kde budete dopisy psát

Rozmyslete se, kde a kdy budete dopisy psát, případně kdy a kde by měla vaše dopisová akce proběhnout. Abychom dokázali zjistit, kolik stovek lidí se do Maratonu zase zapojuje a kolik dopisových akcí (a kde) letos proběhne, dejte nám vědět údaje i o vašem psaní. Ty nám můžete sdělit opět prostřednictvím vašeho „Profilu pořadatele“. Velmi důležité jsou informace o malých soukromých akcích pořádaných například jen v rámci oddílové schůzky. V případě akcí přístupných veřejnosti vám díky vyplnění informací můžeme pomoci s propagací.

KROK 4: Uspořádejte akci, pište dopisy

Dopisy pište a dopisové akce pořádejte ideálně během prosince (mezi 10.–18. prosincem, tedy v období kolem Mezinárodního dne lidských práv). V den „D“ vezměte do ruky tužku a papír a jděte ostatním skautům příkladem. Píšte dopisy autoritám do příslušných zemí s výzvami ke změně situace a posílejte vzkazy podpory a solidarity přímo obětem bezpráví a debatujte o lidských právech. Dopisy zabalte do obálek a pošlete do příslušných zemí, případně na naši pražskou pobočku (my je odešleme za vás.)

KROK 5: Dejte nám vědět, kolik jste napsali dopisů, i kdyby byl jediný

Abychom i my v ČR přispěli k mezinárodnímu tlaku, snažíme se napsat co nejvíce dopisů. Jediný způsob, jak dokážeme spočítat kolik dopisů se v Česku při letošním Maratonu napsalo je, že nám i vy řeknete, kolik jste jich napsali. Proto i kdybyste napsali **byť jen jediný dopis**, dejte nám o něm prosím vědět, každý se totiž počítá. My pak údaje od všech pisatelů sečteme a máme výsledek!

KROK 6: Oslavte své úspěchy

Naděje na změnu v životech lidí začíná vždy u nás samotných. Společně s miliony lidí z celého světa jste věnovali kousek svého drahocenného času na pomoc někomu jinému a to není samozřejmost. Jsme moc rádi, že jste do toho šli s námi.

Aktivita 1. Brainstorming před akcí

O co jde:

během této aktivity představíte skautům neziskovou organizaci Amnesty International, kampaň Maraton psaní dopisů a aktivity s ní spojené. Brainstorming vám pomůže zábavným způsobem rozplánovat vlastní kampaň.

V ideálním případě by vás měl připravit i na propagaci a šíření Maratonu psaní dopisů.

Potřebný čas: 45 minut

Cíle:

- informovat participanty o akci
- seznámit participanty s případy
- připravit participanty na úspěšnou realizaci akce

Potřebné věci:

fixy, PC a dataprojektor
flipchartový papír
na plánovací tabulky, karty
případů

Obsah:

1. O Maratonu
2. Plánování a příprava akce
3. Závěr

A) Co je to Maraton psaní dopisů

Zjistěte, jestli skauti o Maratonu už někdy slyšeli a jak si takovou akci představují. Ve stručnosti vysvětlete, proč Maraton vznikl a jak probíhá.

Jedná se o největší lidskoprávní kampaň, jejímž cílem je společně **napsat a poslat co nejvíc dopisů** s výzvami vládám či úřadům příslušných zemí a upozornit tak na porušování práv konkrétních lidí. Přímou obětí bezpráví je možné psát dopisy solidarity a vyjádřit jim tak podporu. Maraton psaní dopisů se poprvé uskutečnil v roce 2001 v Polsku. Od té doby už bylo množství nespravedlivě trestaných lidí propuštěno z vězení. Jiným se alespoň v celách zlepšily podmínky (dají se vyjmenovat některé úspěšné případy z minulých ročníků). Každoročně se Maraton koná okolo Dne lidských práv (10. prosince), vyhlášeného na počest přijetí Všeobecné deklarace lidských práv Valným shromážděním OSN v roce 1948. Důležité je, aby se dopisy z celého světa sešly ve schránkách a na stolech prezidentů, guvernérů a úředníků zhruba ve stejný čas a vyjádřily tak sílu mezinárodního protestu.

Popište, jak prakticky Maraton probíhá. Dejte skautům prostor pro dotazy a komentáře.

B) Plánování a příprava akce

Zjistěte, jaké zkušenosti mají skauti s pořádáním podobných akcí jako je Maraton.

Požádejte je, aby se rozestavěli v prostoru na škále: na jednom konci budou ti, kteří mají s pořádáním podobných akcí bohaté zkušenosti a není to pro ně nic nového, na druhém konci budou stát ti, kteří v životě nic podobného nedělali. Když budou takto rozestavení, můžete se ptát:

- *Jaké akce jste pořádali?*
- *Jak probíhaly?*
- *Jaká byla vaše role?*

Napište na tabuli téma Maraton psaní dopisů tak, aby na něj všichni dobře viděli. Vysvětlete, že bude následovat brainstorming, aby si skauti vytvořili představu o tom, jak chtějí, aby jejich kampaň vypadala. Nápady zapisujte na tabuli.

Úkolem bude během pěti minut vymyslet co nejvíce nápadů k úspěšné realizaci. Žádný nápad v této fázi není špatný, jde o to uvolnit myšlenky a shromáždit co nejvíc návrhů. Připravte si k tomu inspirativní otázky (např. co by na Maratonu nemělo chybět, co byste na něm rádi dělali za aktivity, co je potřeba připravit atd.).

Poté společně projděte jednotlivá hesla, rozřídte je do kategorií (propagace, výzdoba, focení, příprava materiálů, komunikace s médii) a okomentujte je.

Vytvořte se skauty tabulku s úkoly, garancemi a termíny na flipchartový papír. Ta jim bude sloužit k ujasnění organizačních záležitostí, a tím se vyvarují opomenutí důležitých úkolů, které by mohly ohrozit úspěšnost akce. Rozdělte si úkoly podle toho, kdo se na co cítí a co koho baví.

Úkol	Kdo ho udělá	Kdy	Splněno
navrhnout letáky	Bořek, Amálka	5. prosince	
zveřejnění akce			
výroba plakátů			
informování učitelů			
propagace na škole			
focení			
úklid po akci			

C) Závěr

- Krátce zhodnoťte, jak se skauti cítí být připraveni a jak se těší na přípravu Maratonu.
- Ukažte skautům web k Maratonu (www.amnesty.cz/maraton), kde najdou další

informace a materiály.

Aktivita 2. Oslovování účastníků

O co jde:

skauti se budou soustředit zejména na prezentaci svých názorů a postojů.

Mělo by jim to pomoci při následném šíření kampaně.

Potřebný čas: 45 minut

Cíl: Seznámit účastníky se způsoby, jak zaujmout a oslovit zatím nezúčastněné, často cizí lidi • Zlepšit své komunikační schopnosti • Prakticky si vyzkoušet různé situace	Potřebné věci: štítky na jména, fixy, flipchartový papír, aktivistický manuál „JAK NA MARATON“, lístky se čtyřmi situacemi Přílohy: Všeobecná deklarace lidských práv (zjednodušená verze)	Obsah: 1. Jak oslovovat? 2. Jak argumentovat?
--	--	--

A) Jak oslovovat?

Zeptejte se skautů, jestli už byli někdy osloveni na ulici.

Co je zaujalo? Co jim bylo nepříjemné? Co jim přišlo trapné? Zkuste si o tom během 5 minut popovídat a pokuste se najít pár tipů na úspěšné oslovení, které zapíšete na flipchartový papír.

Zde je několik tipů, které můžete skautům při této aktivitě předat:

- Celý rozhovor by měl být velmi krátký a úderný.
- Bohatě si vystačíte s pár větami.
- Oslovení musí být srozumitelné, jasné a trefné.
- Setkání by mělo proběhnout na maximální vzdálenost 4 metrů.
- Nechte čas na odpověď, než začnete osloveného "zpracovávat".

Vytvořte společně úvodní oslovovací text (5 minut):

Příklad:

„Dobrý den, máte 3 minuty? Pomáháme pořádat Maraton psaní dopisů – víte, o co se jedná? Je to největší celosvětová akce na podporu pronásledovaných lidí, kterou pořádá Amnesty International. Sbíráme podpisy na podporu xy (ukazujte přímo případy a stručně je popište).“

Rozdělte skauty do dvojic a nechte, ať si každý zkusí toho druhého oslovit. Oslovovaný skaut dá zpětnou vazbu s ohledem na tipy, které si všichni určili (5 minut).

B) Jak argumentovat?

Ted, když skauti vědí, jak kolemjdoucí oslovit, je důležité se připravit na to, že ne vždy to může jít hladce a kolemjdoucí mohou mít i záludné otázky, na které je dobré se vybavit argumenty. Ted mají skauti příležitost si takové situace vyzkoušet a připravit se na ně.

Rozdělte skauty do čtyř skupin. Pak každé skupině dejte lísteček s jednou situací a aktivistický manuál „JAK NA MARATON“, ve kterém je část 7. Otázky a odpovědi.

Úkolem každé skupiny je připravit si scénku, kterou sehraji ostatním. V každé situaci bude kolemjdoucí, který má svou roli napsanou na lístečku a aktivista, který se snaží kolemjdoucího přesvědčit. Odpověď na otázky zvědavého kolemjdoucího najde každá skupinka v manuálu **Jak na maraton**.

SITUACE	
1. kolemjdoucí: „Copak ten podpis/ dopis je k něčemu dobrý?“ (jsi skeptický vůči podobným akcím a pochybuješ o smyslu svého podpisu)	2. kolemjdoucí: „Proč zrovna tihle lidé? Jak se vybírají?“ (nechápeš, proč bys měl podporovat zrovna tyto lidi, když můžou být na světě stovky dalších)
3. kolemjdoucí: Jenže tohle jsou problémy, které si v Číně, Bělorusku, Iránu musí vyřešit sami. Je to otázka jejich zákonů, tradic.“ (nevěříš, že by "pár" podpisů mohlo něco změnit, a navíc to vůbec nejsou problémy, které by měli řešit skauti v ČR)	4. kolemjdoucí: „Jak Amnesty získává informace o vězněných lidech? Jak ví, že situaci v dané zemi je potřeba řešit právě takto?“ (pro rozhodnutí, zda podpoříš daný případ, potřebuješ ověřené informace a nedůvěřuješ, že by měla Amnesty dostatečně kvalitní zdroj informací)

Po odehraných scénkách se zeptejte skautů, jaké to pro ně bylo. Dejte prostor i ostatním skupinkám ke komentářům a otázkám. Vysvětlete, co není jasné, případně doplňte o další informace.

Nechte skauty zhodnotit, nakolik se cítí být připraveni na kontakt s kolemjdoucími a popřejte jim hodně sil.

Aktivita 3. Plakáty osobností

O co jde:

při této aktivitě se tvořivým způsobem lépe seznámíte s jednotlivými případy.

Potřebný čas: 45 minut

Cíle:

- prohloubení znalostí o případech a o situaci v daných zemích
- vytvoření plakátu k případu

Potřebné věci:

PC s připojením na internet, (dataprojektor), flipchartový nebo A2 papíry (pro každý případ alespoň 2), lepidla, fixy, nůžky, vlajky států, fotky vězněných, vytištěné novinové články o případu, informace o zemi, karty případů

Obsah:

Práce s případy

A) Práce s případy:

- 1) Nejprve skautům představte cíle a průběh této aktivity. Podle počtu případů rozdělte skauty do skupin, aby každý případ někdo zpracovával.
- 2) Úkolem každé skupiny je vytvořit k případu plakát a poté případ prezentovat ostatním, jako by oslovovali už někoho na Maratonu. Skrze tvorbu zjistí podrobnější informace o jednotlivých případech a navíc budou mít propagační materiály, které při Maratonu použijí na stánku. Při plánování mohou využít metodu myšlenkové mapy – což je grafické uspořádání klíčových slov, myšlenek a asociací souvisejících s ústředním tématem.
- 3) Rozdejte skautům ke každému případu materiály a nechte je do středu flipchartu nalepit fotku nebo napsat jméno a okolo něj psát/ kreslit/ nalepovat témata, která s případem souvisejí:
 - *Charakteristiky daného člověka (vzdělání, profese, aktivity...)*
 - *Země původu, politické uspořádání*
 - *Konkrétní porušená lidská práva, pozadí případu, uložený trest, životní podmínky...*
 - *Téma (LGBTI, ženská práva, svoboda slova, svoboda vyznání...)*

4)

Dejte skautům možnost se připojit na internet a dohledat si potřebné informace. Povzbuzujte skauty k hledání souvislostí mezi jednotlivými tématy (např. svoboda slova a diktátorský režim). Tyto souvislosti skauti naznačují propojenými čárami.

5)

Nakonec nechte každou skupinku prezentovat svůj případ. Vytvořené plakáty se dají skvěle použít jako dekorace místa, kde budete psát dopisy.

Aktivita 4. Lidé v ohrožení

O co jde:

Skauti se seznámí s některými případy Maratonu psaní dopisů. Seznámí se s lidmi, kterých se případy týkají i se základními fakty z Všeobecné deklarace lidských práv.

Potřebný čas: 45 minut

Cíle:

- představit skautům kampaň „Maraton psaní dopisů“ a seznámit je s některými případy
- seznámit se s články Všeobecné deklarace lidských práv
- procvičit si psaní dopisů a aktivně se zapojit do hájení lidských práv

Přílohy:

Vzorový dopis solidarity, Všeobecná deklarace lidských práv (zjednodušená verze)

Obsah:

1. Představení případů a seznámení se s lidskými právy
2. Psaní dopisů

A) Představení případů a seznámení se s lidskými právy

a) **Vysvětlíte**, že při této aktivitě budete pracovat s případy skutečných lidí žijících v různých částech světa.

b) **Rozdělte skauty** podle počtu případů do skupin, aby každý případ někdo zpracovával. Rozdejte jim karty případů a zjednodušenou verzi Všeobecné deklarace lidských práv)

c) **Vyzvěte skauty**, ať si dané případy pročtou a s pomocí Všeobecné deklarace lidských práv se pokusí

určit, zda v daných případech byla některá práva porušena, případně která to podle Deklarace byla.

d) Potom by měla každá skupinka **prezentovat svůj příběh** a vyjmenovat všechna porušená lidská práva. Ostatní je můžou doplňovat. Případné nesrovnalosti opravujte.

Pokud se skauti v problematice lidských práv příliš neorientují, pusťte jim třeba tohle video o všeobecné deklaraci lidských práv:
<https://www.youtube.com/watch?v=Pby1Kng0hBY>

B) Psaní dopisů

a) Vysvětlíte, že příběhy konkrétních lidí, se kterými pracují, jsou součástí kampaně Amnesty International „Maraton psaní dopisů“. Řekněte skautům o kampani a vysvětlíte jim, proč Amnesty International vyzývá, aby lidé psali dopisy nejen lidem, kterým se nespravedlnosti dějí, ale taky autoritám, které jsou za to zodpovědné.

b) Vysvětlíte jim, že všechny napsané dopisy pak budete rozesílat a vyzvěte je, ať si některý z případů vyberou. Poté jim dejte kopii vzorového dopisu. Každý příběh má svůj vlastní vzorový dopis a informační kartu. Obojí naleznete ke stažení na vašem profilu **pořadatele v záložce „Materiály“**. Materiály vám můžeme poslat i poštou.

c) Jednou z možností je nechat skupinky vybrat si jenom jeden případ. Bude to jednodušší způsob, zejména s ohledem na následné rozesílání dopisů.

d) Rozdejte všem papíry a dejte jim čas na napsání dopisů. Pokud se následně chtějí o své dopisy podělit, poskytněte jim prostor.

e) Zjistěte od skautů, jak se jim aktivita líbila a co jim přinesla.

Aktivita 5: Když tě zavřou za tvé oblečení – Yasaman Aryaniová

O co jde: skauti se dozvědí, že existuje právo na svobodu slova a vyjadřování. Zároveň zjistí více konkrétně o právu žen svobodně si vybrat, jak se chtějí oblékat. Poznají, jakým způsobem ovlivňuje povinný dress-code ženy v Íránu; to, že často reflektuje a podporuje genderovou nerovnost a porušuje práva žen.

Potřebný čas: 60 minut

Cíle:	Potřebné věci:	Obsah:
• porozumět, jak diskriminace na základě genderu a stereotypů omezuje práva žen • pochopit, že právě obráncům lidských práv hrozí v některých zemích pronásledování. • seznámit se s kampaní Amnesty International „Write for Rights“ a být připraven podpořit Yasaman Aryaniovou	• Pastelky a papíry • Zjednodušenou verzi Všeobecné deklarace lidských práv) • Několik sad nastříhaných kartiček (níže v této metodice) Přílohy: • Informační karta k případu Yasaman • Všeobecná deklarace lidských práv (zjednodušená verze)	3. Úvod: vyjádřete se! 4. Odstíny útlaku 5. Představení Yasaman VĚK: 12+

A) Úvod: vyjádřete se (15 minut)

1. Rozdejte papíry a pastelky/ pera. Požádejte účastníky, aby nakreslili pár kusů oblečení, které běžně nosí nebo by rádi nosili, aby se cítili sami sebou a vyjádřili svou identitu nebo si můžou povídat o tom, co mají sami právě na sobě, proč to zvolili, jak se v tom cítí...

2. V dalším kroku si participantů nasdílejí své obrázky ve dvojicích. Požádejte participanty, aby prodiskutovali tyto otázky:

- Jaké věci nebo oblečení jsi namaloval?
- Proč jsou pro tebe důležité? Jak se díky nim cítíš?
- Která z namalovaných věcí je pro tebe nejdůležitější?

3. Sejděte se znovu ve skupince. Vybírejte od účastníků příklady jejich nejoblíbenějších a pro ně nejdůležitějších věcí. Na tabuli nebo na flipchartu udělejte dva sloupce: do jednoho budete psát věci, které se stereotypně přiřazují klukům, do druhého věci stereotypně dívkám. Požádejte participanty, aby do sloupců vepsali své odpovědi, a ptejte se jich, proč si myslí, že věc patří zrovna tam či onam.

B) Odstíny útlaku (15 minut)

4. Poproste skauty, aby se na chvíli zadívali na oba sloupce. Požádejte je, aby si našli dalšího partnera do dvojice a probrali spolu tyto otázky:

- Jsou mezi sloupci důležité rozdíly? Proč ano? / Proč ne?
- Jak moc druzí ovlivňují to, co nosíte? Proč si myslíte, že to tak je?
- Jak moc si myslíte, že společnost očekává, že se holka nebo kluk bude oblékat určitým způsobem?
- Existují nějaká místa, kde se od lidí neočekává, že se budou oblékat v závislosti na pohlaví? Jaké by to bylo, kdybyste si opravdu mohli vzít úplně cokoliv, co by se vám líbilo; nemuseli byste bojovat s žádnými zažitými představami, jak se správně oblékat? Děje se to někdy?
- Podívejte se ještě jednou na své nejoblíbenější/ nejdůležitější věci. Jak byste se cítili, kdyby byly zakázané a vy byste riskovali, že kvůli nim skončíte ve vězení? Co byste dělali?

5. Pozvěte všechny účastníky zase do společné skupinky, kde budou sdílet své myšlenky. V diskuzi pokračujte otázkou:

- Existují ve vaší komunitě rozdíly v tom, jak kdo očekává, že se budou lidé oblékat? Jsou založené na nějakých tradičních, historických, náboženských nebo kulturních postojích? Proč ano / ne?

C) Představení Yasaman (20 min)

6. Představte účastníkům Yasaman. Yasaman Aryaniová je mladá žena z Iránu, která bojuje za to, aby si ženy mohly svobodně vybírat, jaké oblečení budou nosit. Yasaman je jedním z letošních případů kampaně Maratonu psaní dopisů. Seznámit všechny s jejím příběhem můžete i za použití maratonské karty s jejím případem. Soustředte se na prvotní reakce participantů na její příběh. Podporujte je v reflexi předchozích diskuzí.

7. Rozdělte participanty do menších skupinek. Rozdejte skupinkám karty. Vysvětlíte, že nyní budou přiřazovat k příběhu Yasaman různá lidská práva z Všeobecné deklarace, která byla v jejím případě porušena. Následně si odpovědi společně prodiskutujete.

Karty:

Článek 1: Všichni lidé jsou svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv.

Yasaman je nucena nosit šátek proti své vůli. Kdyby se na veřejnosti objevila bez šátku, který zahaluje vlasy, bylo by s ní podle zákonů její země zacházeno jako se zločincem.

Článek 2: Nediskriminovat

Yasaman je nucena nosit šátek, protože je žena. Nutnost nosit šátek se na muže nevztahuje.

Článek 3: Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.

Yasaman byla celé dny držena na samotce, neměla přístup ke své rodině a právníkovi.

Článek 5: Nikdo nesmí být mučen.

Yasaman a další ženy v Iránu jsou běžně slovně obtěžovány a fyzicky napadány „morální policií“ a polovojenskými silami, které podporují zákony o nutném zahalování. Existuje mnoho výpovědí žen, které nám říkají, že tyto kruté praktiky útočí na jejich důstojnost.

Článek 9: Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství.

Yasaman byla odsouzena k 16 letům vězení po velmi vágně formulované obžalobě o národní bezpečnosti. Její odsouzení přímo pramení z jejich poklidných kampaní proti zákonům o nuceném zahalování.

Článek 10: Právo na spravedlivý soudní proces

Yasaman bylo vyhrožováno a byla tlačena do násilného „doznání“, dále musela odvolat svůj odlišný názor na nucené zahalování a vyjádřit „lítost“ nad tím, že se nechala „poštvat protirevolučními opozičními agenty“ mimo svou zemi.

Článek 18: Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.

Yasaman zpochybňuje správnost přijetí a implementace zákonů, které pramení ze striktních náboženských interpretací; ty diktují, jak by se ona a další ženy měly, či neměly oblékat.

Článek 19: Každý má právo na svobodu přesvědčení a projevu.

Yasaman byla zadržena, protože otevřeně hovoří o něčem, v co věří, a zpochybňuje stávající stav pro ženy ze své země.

Článek 20: Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.

Yasaman se setkala s dalšími lidmi ve veřejném prostoru, kde pak společně poklidně demonstrovali. Kvůli tomu byla zadržena.

D) DO AKCE!

8. Vysvětlete, že případ Yasaman je o právu iránských žen svobodně si vybrat, co chtějí nosit. Je důležité poznamenat, že některé iránské ženy, které samy nosí hidžáb, se rovněž účastnily v Íránu kampaní proti nucenému zahalování. Poklidné hnutí iránských žen není kampaní proti právu žen nosit hidžáb – spíše jde o odsouzení zákonů o nuceném zahalování, které tlačí ženy a dívky do zahalování se proti jejich vůli, čímž jsou porušována jejich lidská práva. Použijte další informace, abyste vysvětlili více o nuceném zahalování v Íránu a jiných zemích.

9. Použijte informaci ze stránky 5 a vysvětlete participantům, co je to Maraton psaní dopisů. Řekněte, že Amnesty International vyzývá lidi po celém světě, aby Yasaman napsali dopis a podpořili ji. *(Je také možné využít kurz na amnesty.academy.org, který participantům představí celou kampaň Write for Rights).*

10. Nechte participanty naplánovat, jak by chtěli podpořit případ Yasaman. Pracujte s možnostmi v následující „Aktivitě 6“.

Aktivita 6. Podpořte Yasaman dopisem a fotkou nebo videem

O co jde:

účastníci se naučí napsat úřední dopis adresovaný oficiální autoritě. V případě Yasaman se jedná o Nejvyššího soudce v Íránu. Vedle toho mohou podpořit samotnou Yasaman tím, že pro ni natočí solidární video nebo vyfotí fotografii s vyjádřením podpory.

Potřebný čas: 45 minut

Cíle:

- Naučit se psát úřední dopis
- Natočit video či vyfotit fotografii s konkrétním sdělením

Potřebné věci:

PC s připojením
na internet a dataprojektor

Přílohy:

- Vzorový dopis k případu Yasaman
- Informační karta k případu Yasaman

Obsah:

1. Psaní úředního dopisu Nejvyššímu soudci s výzvou k propuštění Yasaman
2. Pořízení solidární fotografie nebo videa a její sdílení na sociálních sítích

A) Napište dopis Nejvyššímu soudci

Připomeňte, že případ Yasaman je o právu íránských žen si svobodně vybrat, co chtějí nosit. Je důležité poznamenat, že některé íránské ženy, které samy nosí hidžáb, se rovněž účastnily v Íránu kampaní proti nucenému zahalování. Poklidné hnutí íránských žen není kampaní proti právu žen nosit hidžáb – spíše jde o odsouzení zákonů o nuceném zahalování, které tlačí ženy a dívky do zahalování proti jejich vůli, čímž jsou porušována jejich lidská práva. Povzbudte účastníky, aby společně napsali Nejvyššímu soudci a vyzvali ho k okamžitému a bezpodmínečnému propuštění Yasaman na svobodu.

Můžete participantům poskytnout následující doporučení, abyste jim pomohli dopis sepsat. Mohou například:

- napsat Nejvyššímu soudci stručně něco o sobě
- říct Nejvyššímu soudci, co je na Yasamanině případu šokuje (např. to, že Yasaman sedí ve vězení jen kvůli svému oblečení)
- vyzvat Nejvyššího soudce, aby Yasaman propustil z vězení

Dopis pošlete na adresu:

Ebrahim Raisi

Head of the Judiciary (Nejvyšší soudce)

c/o Permanent Mission of Iran to the UN

Chemin du Petit-Saconnex 28

1209 Geneva, Switzerland

Twitter: @khamenei_ir

Instagram: www.instagram.com/khamenei_ir/

Oslovení: Dear Mr Raisi (Drahý pane Raisi)

Tipy na psaní formálního dopisu

Participantů možná ještě nikdy nepsali dopis veřejnému činitele. Vyplatí se jim připomenout některé z následujících bodů:

- Dopisy by neměly být příliš dlouhé: čím jsou dopisy delší, tím je menší pravděpodobnost, že je adresát přečte až do konce. Dva nebo tři krátké odstavce by měly stačit.
- Dopisy by měly být psané formálním stylem, ale budou účinnější, pokud tam bude i osobní prvek: adresát potřebuje cítit, že dopis napsala skutečná osoba.
- Nápadů nebo požadavků by měly být vyjádřené co nejjasněji. Jazyk by měl být jednoduchý a participantů by si měli uvědomit, že jejich mateřský jazyk pravděpodobně není mateřským jazykem adresáta. (Jejich dopisy jim pak můžete pomoci přeložit).
- Participantů by se měli snažit vyjádřit, co si myslí o daném případě a co od veřejného činitele žádají, aby udělal. Mohou použít oficiální „požadavky“ od Amnesty.
- Participantů by měli odkazovat na mezinárodní standardy o lidských právech, pokud je to možné.
- V hlavičce dopisu musí být uvedena adresa participanta nebo školy.
- Participantů by měli respektovat formální „oslovení“ člověka, kterému píšou.

Ačkoliv je užitečné participantům tyto body připomenout, neměli by se obávat navrhnout něco vlastního. Snažte se jim sdělit, že je důležité, aby vyjádřili své obavy způsobem jim vlastním. Velmi osobní zpráva má často ten nejsilnější účinek.

B) Podpořte Yasaman fotkou nebo videem

Povzbudte skauty, aby stáli při Yasaman. Vyzvěte je, aby pro Yasaman vyfotili solidární fotografii nebo natočili solidární video.

Můžete jim poskytnout tipy. Na fotografii nebo videu může být například vyobrazeno:

- jak rozdávají lidem květiny, podobně jako to dělala Yasaman
- mohou natočit vzkaz, ve kterém:
 - vyjadřují Yasaman solidaritu, obdiv, nebo cokoliv jiného, co by ji mohlo podpořit a udělat jí radost
 - povzbuzují Yasaman v jejím boji proti za práva íránských žen

Fotku/ video sdílejte na sociálních sítích s hashtagem #FreeYasaman:

Twitter Yasaman: @yasamanaryani95

Twitter Íránského vůdce: @khamenei_ir.

Fotku či video můžete také poslat na email: Iran_team@amnesty.org

Přílohy

Všeobecná deklarace lidských práv (Aktivity 2, 4, 5)

Občanská práva

- 1 Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovní co do důstojnosti a práv.
- 2 Každý má všechna práva a všechny svobody, bez jakéhokoli rozlišování, zejména podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení
- 3 Každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost.
- 4 Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví; všechny formy otroctví a obchodu s otroky jsou zakázány.
- 5 Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Legální práva

- 6 Každý má právo, aby byla všude uznávána jeho právní osobnost/ subjektivita.
- 7 Všichni jsou si před zákonem rovni a mají právo na stejnou ochranu zákona bez jakéhokoli rozlišování.
- 8 Každý má právo, aby mu příslušné vnitrostátní soudy poskytly účinnou ochranu.
- 9 Nikdo nesmí být svévolně zatčen, držen ve vazbě nebo vyhoštěn do vyhnanství
- 10 Právo na spravedlivý a veřejný soudní proces.
- 11 Právo na to být považován za nevinného, dokud není soudem prokázána vina.
- 14 Právo vyhledat si před pronásledováním útočiště v jiných zemích a požívat tam azylu.

Sociální práva

- 12 Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst.
- 13 Právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř státu. Každý má právo opustit kteroukoli zemi i svou vlastní a vrátit se do své země.
- 16 Právo na svobodný vstup do manželství a na založení rodiny.
- 24 Každý má právo na odpočinek a na zotavení, zejména také na rozumné vymezení pracovních hodin a na pravidelnou placenou dovolenou.

- 26 Každý má právo na vzdělání. Vzdělání, necht' je bezplatné, alespoň v počátečních a základních stupních. Vzdělání má směřovat k rozvoji osobnosti, posílení porozumění ve společnosti a k účtě k lidským právům.

Ekonomická práva

- 15 Právo na státní příslušnost. Nikdo nesmí být svévolně zbaven své státní příslušnosti ani práva svou státní příslušnost změnit.
- 17 Právo vlastnit majetek, kterého nikdo nemůže být svévolně zbaven.
- 22 Každý člen společnosti má právo na sociální zabezpečení a nárok na to, aby mu byla zajištěna hospodářská, sociální a kulturní práva.
- 23 Právo na práci za uspokojivých životních podmínek a právo zakládat odbory.
- 25 Každý má právo na takovou životní úroveň, která by byla s to zajistit zdraví a důstojný život jeho i jeho rodiny; čítající v to potravu, šatstvo, bydlení, lékařskou péči a nezbytné sociální služby. Mateřství a dětství mají nárok na zvláštní péči a pomoc.

Politická práva

- 18 Právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
- 19 Právo na svobodu přesvědčení a projevu; toto právo zahrnuje právo vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky jakýmkoli prostředky a bez ohledu na hranice.
- 20 Každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování.
- 21 Právo účastnit se vlády své země a právo účastnit se svobodných voleb.

Kulturní práva a práva solidarity

- 27 Každý má právo účastnit se kulturního života společnosti, užívat plodů umění a vědeckého pokroku. Každý má právo na ochranu morálních a materiálních zájmů, které vyplývají z jeho vědecké, literární nebo umělecké tvorby (např. autorská práva).
- 28 Každý má právo na to, aby vládl takový sociální a mezinárodní řád, ve kterém by práva a svobody stanovené v této deklaraci byly plně uplatněny.
- 29 Každý má povinnosti vůči společnosti. Každý je při výkonu svých práv a svobod podroben jen zákonem stanoveným omezením za účelem zajistit uznání a zachovávání práv a svobod ostatních.
- 30 Nic v této deklaraci nemůže být vykládáno jako by dávalo komukoli jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů, které by směřovaly k potlačení některého z práv nebo některé ze svobod v této deklaraci uvedených.

POZNÁMKA:

Všeobecná deklarace lidských práv (VDLP) byla schválena Valným shromážděním OSN dne 10. prosince 1948. Jedná se o právně nezávazný dokument obsahující nejznámější katalog lidských práv a někdy bývá považován za nejvýznamnější dokument 20. století. Obsahuje 30 článků stanovujících základní práva, která by měla být zaručena jednotlivými státy všem lidem na světě.

Všeobecná deklarace inspirovala nejen následný vznik již právně závazných mezinárodních úmluv chránících lidská práva, ale i jednotlivé státy, které do svých ústav začlenily své národní katalogy lidských práv. Mezi nimi nechybí ani Česká republika, která má svoji Listinu základních práv a svobod.

Více informací na www.lidskaprava.cz.

Vzorové dopisy (Aktivita 6)

Yasaman Aryaniová, Írán

Dear Mr Raisi,

Yasaman Aryani and her mother Monireh Arabshahi were sentenced to shocking 16 years in prison for campaigning against discriminatory forced veiling laws. They were arrested in April 2019 in connection with a video showing them without headscarves in a women-only train handing out flowers on the International Women's Day. This brave act, when Yasaman was speaking about her hope for a future when all women in Iran would feel free to choose what to wear, was shared in a video that went viral in social media.

I urge you to release Yasaman Aryani and her mother Monireh Arabshahi, immediately and unconditionally as they are prisoners of conscience, jailed solely for their human rights work. Until they are released, please ensure they have regular contact with a lawyer of their own choice. I also urge you to stop criminalizing the work of women's rights defenders and abolish forced veiling laws.

Yours sincerely,

Vážený pane soudce,

Yasaman Aryaniová a její matka Monireh Arabshahiová byly odsouzeny k šokujícím 16 letům odnětí svobody za kampaň proti diskriminačním zákonům vynucujícím zahalování. V dubnu 2019 byly zatčeny v souvislosti s videem, na kterém byly zachyceny bez šátků v koridoru metra vymezeném pro ženy, kde rozdávaly květiny k Mezinárodnímu dni žen. Tento statečný čin, při němž Yasaman hovořila o své naději v budoucnost, kdy všechny si ženy v Íránu budou smět svobodně zvolit, co budou mít na sobě, je dostal do vězení.

Žádám Vás, abyste zajistil okamžité a bezpodmínečné propuštění Yasaman i její matky, protože jsou to vězenkyně svědomí, trestané pouze za svou práci v oblasti lidských práv. Dokud nebudou propuštěny, žádám Vás, abyste zajistil, že budou mít pravidelný kontakt s právníkem podle vlastního výběru. Také Vás žádám, abyste se zasadil o ukončení kriminalizace práce obrádkyň a obrádků práv žen a o zrušení zákonů vynucujících zahalování.

S úctou,

Karta k případu Yasaman Aryaniové (Aktivita 5 a 6)

ZA PROTEST PROTI POVINNÉMU ZAHALOVÁNÍ 16 LET VĚZENÍ

YASAMAN ARYANIOVÁ
OBRÁNKYNĚ LIDSKÝCH PRÁV
ÍRÁN

NAPIŠ DOPIS
ZMĚŇ ŽIVOT

MARATON PSÁNÍ DOPISŮ

AMNESTY
INTERNATIONAL

Yasaman Aryaniová (24) nesouhlasí s tím, že se ženy v Íránu musí povinně zahalovat. A tak se jako herečka a umělkyně rozhodla na Mezinárodní den žen 2019 uspořádat takový poetický protest: Na vlak metra napsala heslo „*Bílý květ se velkoryse rozvíral a šátek byl jemně odstraněn.*“ Potom sundala z hlavy šátek a společně se svou maminkou v koridoru určeném ženám rozdávala bílé květiny.

Mluvila s nimi o tom, jak by bylo krásné, kdyby si všechny směly svobodně vybrat, co si obléknou. Aby spolu jednou mohly chodit po ulici a říkat si: „*Já bez hidžábu, ty s hidžábem...*“ a nikdo by s tím neměl problém. Video z akce mělo na internetu obrovskou sledovanost.

10. dubna Yasaman zatkli a několik dní drželi v cele. Vyšetřovatelé jí vyhrožovali, že jestli nepřizná, že za jejím jednáním stojí zahraniční skupiny, a jestli nebude litovat toho, co udělala, zatknou její přátele a rodinu. Nakonec ji i její matku odsoudili na 16 let vězení za „propagandu proti systému“, „zločiny proti národní bezpečnosti“ a za „podněcování a napomáhání ke korupci a prostituci propagováním odhalování.“ Ted' jsou zavřené ve špinavé, přeplněné cele – jenom proto, že věří, že ženy by měly mít možnost se samy rozhodnout, co a jak budou nosit.

Kruté zacházení s Yasaman je součástí tvrdých represí proti ženám, které se zasazují o zrušení represivních a diskriminačních zákonů o nuceném zahalování. Od roku 2018 jich v Íránu zatkli a odsoudili desítky.

**Napište íránským úřadům
ještě dnes**

Řekněte jim, aby okamžitě a bezpodmínečně propustily Yasaman Aryaniovou.

Ebrahim Raisi
Head of the Judiciary (Nejvyšší soudce)
c/o Permanent Mission of Iran to the UN
Chemin du Petit-Saconnex 28
1209 Geneva, Switzerland

Twitter: @khamenei_ir
Instagram: www.instagram.com/khamenei_ir/

Oslovení: Dear Mr Raisi (Vážený pane Raisi)

**Podpořte
Yasaman**

Vyfoťte se nebo natočte, jak rozdáváte květiny,
podobně jako to dělala Yasaman.
Fotku či video sdílejte na sociálních sítích
s hashtagem #FreeYasaman

Twitter Yasaman: @yasamanaryani95

Twitter Íránského vůdce: @khamenei_ir.

Fotku či video můžete také poslat na email:
Iran_team@amnesty.org